

BARTIN ÜNİVERSİTESİ
İNSAN VE TOPLUM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
AKADEMİK DÜRÜSTLÜK VE AŞIRMACILIKLA MÜCADELE REHBERİ

1. Amaç

Bu Rehberin amacı, Bartın Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesinde yürütülen tüm eğitim-öğretim faaliyetlerinde akademik dürüstlüğü temel bir kurumsal değer olarak güvence altına almak; aşırı macılık (intihal) ve benzeri akademik etik ihlallerini önleyici, eğitici ve geliştirici bir yaklaşımla ele almaktır.

Akademik dürüstlük, fakültemizde yalnızca disiplin süreçlerine konu olan bir yükümlülük olarak değil; eleştirel düşünme, entelektüel sorumluluk ve akademik karakter gelişiminin ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilir. Bu rehber, öğrenciler ve öğretim elemanları için ortak bir etik zemin oluşturmayı hedefler.

Bu çerçevede İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesinde akademik dürüstlük; özgünlük, şeffaflık ve pedagojik sorumluluk ilkeleri temelinde, dijital ve yapay zekâ destekli öğrenme süreçlerini de kapsayan bütüncül bir etik politika olarak uygulanmaktadır.

2. Kapsam

Bu Rehber; ödev, proje ve sunumları; bitirme çalışmaları ve tezleri; yazılı ve uygulamalı sınavları; dijital ortamlarda ve yapay zekâ destekli olarak üretilen akademik çalışmaları kapsar ve İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesine bağlı tüm bölüm ve programlarda uygulanır.

3. Tanımlar

Bu Rehberde geçen;

- **Akademik dürüstlük:** Akademik çalışmalarda doğruluk, özgünlük, şeffaflık ve sorumluluk ilkelerine uygun davranmayı,
- **Aşırı macılık (intihal):** Başkasına ait fikir, metin, veri veya görsellerin uygun akademik atıf yapılmaksızın kullanılmasını,
- **Benzerlik raporu:** Akademik metinlerdeki metinsel örtüşmeleri teknik olarak gösteren analiz çıktısını (tek başına intihal kanıtı oluşturmaz),
- **Yapay zekâ destekli araçlar:** Metin üretimi, analiz veya öneri sunabilen dijital sistemleri

ifade eder.

4. Temel İlkeler

İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesinde akademik çalışmalar aşağıdaki temel ilkelere dayanır:

- **Özgünlük:** Akademik çalışmalar, bireyin kendi düşünsel emeğini, analizini ve yorumunu yansıtmalıdır.
- **Kaynaklara Saygı:** Başkasına ait fikir, metin, veri ve görseller uygun akademik yöntemlerle açık biçimde belirtilmelidir.
- **Şeffaflık:** Ölçme-değerlendirme ölçütleri, beklentiler ve değerlendirme süreçleri öğrencilere önceden ilan edilir.

- **Adalet ve Eşitlik:** Tüm öğrenciler aynı akademik dürüstlük standartlarına tabidir.
- **Eğitici ve Önleyici Yaklaşım:** Akademik dürüstlük ihlalleri öncelikle öğrenme, farkındalık ve gelişim odağında ele alınır.

5. Aşırmacılık (İntihal)

Aşırmacılık; başkalarına ait düşünce, metin, veri veya görsellerin uygun akademik atıf yapılmaksızın kısmen ya da tamamen kullanılmasıdır.

Fakültemizde aşırmacılık; etik dışı, akademik öğrenme sürecine zarar veren ve akademik güven ilişkisini zedeleyen bir davranış olarak değerlendirilir.

Tekrarlanan, kasıtlı veya ağır nitelikli akademik dürüstlük ihlallerinde, ilgili YÖK mevzuatı ile Bartın Üniversitesi yönetmelik ve yönergeleri uyarınca disiplin süreçleri işletilir.

6. Öğrencilerin Sorumlulukları

Öğrenciler;

- Akademik yazım ve atıf kurallarına uymak,
- Kullandıkları tüm kaynakları açık ve doğru biçimde belirtmek,
- Çalışmalarını özgün biçimde hazırlamak,
- Dijital ve yapay zekâ araçlarını şeffaf, sorumlu ve öğretim elemanının belirlediği çerçeveye uygun biçimde kullanmak

ile yükümlüdür.

Atıf ve kaynak gösteriminde dersin veya programın benimsediği akademik yazım standardı esas alınır.

Akademik dürüstlük, öğrencinin yalnızca kurallara uyması değil; akademik kimliğini, güvenilirliğini ve etik sorumluluğunu inşa etme sürecidir.

7. Öğretim Elemanlarının Sorumlulukları

Öğretim elemanları;

- Akademik dürüstlük ilkelerini dersin başında açık biçimde ifade eder,
- Ölçme-değerlendirme ölçütlerini önceden ilan eder,
- Yapay zekâ ve dijital araçların kullanımına ilişkin ders bazlı ilke ve sınırlamaları belirler ve gerektiğinde açık izin verir,
- Öğrencilere akademik yazma, alıntılama ve kaynak kullanımı konusunda rehberlik eder,
- Akademik dürüstlüğü destekleyen öğrenme ortamları oluşturur.

8. Benzerlik (İntihal) Raporları

Benzerlik raporları; cezalandırıcı değil, önleyici, öğretici ve geliştirici bir araç olarak kullanılır. Değerlendirmede sayısal oranlardan ziyade, atıfsız ve gereksiz benzerliğin niteliği ve bağlamı esas alınır.

Fakülte düzeyinde benzerlik raporu kullanımı asgari ilkeler çerçevesine bağlanır; uygulamanın kapsamı ve ayrıntıları ders sorumlusu tarafından belirlenir.

9. Yapay Zekâ ve Dijital Araçlar

Yapay zekâ ve dijital araçlar, akademik çalışmalarda öğrenmeyi destekleyen yardımcı araçlar olarak kullanılabilir; ancak insanî düşünme, analiz ve yorumun yerine geçemez.

Bu kapsamda;

- Yapay zekâ ve dijital araçların kullanımı, dersin sorumlu öğretim elemanının belirlediği ilke ve sınırlamalar çerçevesinde ve gerektiğinde açık izniyle mümkündür.
- Akademik çalışmanın fikrî sorumluluğu ve etik uygunluğu tamamen öğrenciye aittir.
- Yapay zekâ ve dijital araçların kullanımı, çalışmada kısa bir beyan notu ile (ödev metninde veya ekinde) açık ve şeffaf biçimde belirtilir.
- Yapay zekâ tarafından üretilen içerikler doğrudan özgün akademik ürün olarak sunulamaz.
- Öğretim elemanının izni olmaksızın veya öğrencinin özgün katkısını içermeyen yapay zekâ destekli üretimler, aşırı macılık kapsamında değerlendirilebilir.

10. İzleme, Eğitim ve Sürekli İyileştirme

Bu Rehberin uygulanması Fakülte Kurulu ve Birim Kalite Komisyonu tarafından izlenir.

Akademik dürüstlük, kaynak kullanımı ve dijital araçlara ilişkin farkındalığın artırılması amacıyla öğrencilere yönelik bilgilendirici etkinlikler ve uygulamalı atölyeler düzenlenir.

Tereddüt hâllerinde öğrenciler, dersin sorumlu öğretim elemanına veya bölüm başkanlığına başvurabilir.

Rehber, geri bildirimler doğrultusunda sürekli iyileştirme anlayışıyla güncellenir.

11. Yürürlük

Bu Rehber, Bartın Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Fakülte Kurulu kararıyla yürürlüğe girer ve fakültenin akademik dürüstlük politikası olarak uygulanır.